

des de casa» (id. IV, 224.17 f.).

MENC. ANT. 1075: «ipsa *Morana*» (junt amb *Talarn de Segarra*) (Arx. Sols.); 1196: «Sig. Guillemi de *Morana*» (Cart. Poblet, p.60). En el cens de 1359 figuren, l'un després de l'altre: *La Morana* i *Sant Martí*, aquest amb el nom de «Sant Martí de la Plana» (CoDoACA XII, 56 i 54).

ETIM. En primer lloc ha d'orientar-nos el fet que aquest nom ens consta en un doc. català, en una variant fonètica que sembla ser natural predecessora de la del topònim. Nom d'una dona casada, a.863: «Thedericus et uxor mea *Maurana*» doc. de Gerri (col.le. Moreau II, 35). Deu ser, doncs, un de tants noms de castells del Princ., que vénen d'un NP: el del senyor –de vegades senyora, com ho és evidentment en el cas del doc. de 863, la muller de Thedericus.

Es pot analitzar amb seguretat com una formació germànica (germ. és també aquest Thedericus): el fem. de MAURAND, format amb -AND, sufix productiu en aquesta antroponímia (59 noms catalogats per Först.), perquè també MAUR- hi era arrel fecunda (31 noms, Först.). Més tard *aur* es tancà en *or*, ja segons fon. germ. I, en efecte, la forma *Morand* d'aquest NP està documentada pel mateix Först. (col. 117).

Noensem, doncs, en cap ll. **Morana* (com féu Mz.Pi., seguit per *AlcM*). No s'hi objecti l'ús del NL amb article, *La Morana*, entre altres raons perquè podria resultar de dissimilació en la combinació *castell de Na Morana* (com *Comte N'Arnau* > *Comte l'Arnau*). I també hi ha bastants casos de NLL post-antroponímics amb article: *el Vendrell*, *El Semison*, *La Moguda*, *El Mor*.

Tindrem en compte els duplicats o parònims que observem en les llengües romàniques veïnes, en part conservant -ND-. *La Moranda*, prov. Verona i *La Morandina* prov. Pàdua; que no vindran d'un ll. *MORANDA 'estatge', 'demeure', com voldria Rohlf, en una recensió d'ASNSL rebutjant una etimologia germ. *MODRANDS conjecturada per Gamillscheg (*Roman.Germ.* II, 13), com arbitrària i mal fundada en germànic; però tampoc el seu *MORANDA és més que una hipòtesi, i de formació inversemblant en llatí.

En altres parònims es pot admetre el mateix origen, sense que ens calgui, però, entrar a fons en la disjuntiva entre germànic i romànic: friul. *Morano*, *Morana* (Prati *PLiR* XII, 63); en el Cantal, dos *Mauranne* (un s.v. L'Alverrière), un *Mouranne*, i un *Les Mourandes* prop de Dienne (Amé, *Di.Top.*) amb un *ou* que sembla prestar suport a la derivació del llatí MORARE; però no és necessari: perquè també fou MORAND- amb -O- en germànic més tardà.

Atenint-nos al NL català no dubtem de l'etim. germ. MAURAND; sense descartar que el ll. MORARE hagi contribuït a la seva consolidació. O a la de certs ho-

mònims, p. ex. *Morana*, nom donat a certes vaques per llur color,¹ en el Conflent: d'on *Salt de La Morana* nom d'un cingle en el terme de Llar, per on es va estimbar una vaca (XXIII 146.18).

¹ Cf. *morejar* usat popularment com a sinònim de *negrejar* 'mostrar-se de color negrós'. Un pescador de Vilanova explicava a Casacuberta (1923) que ells anomenen *la Blava* uns tres turons que veuen des de mar sobre Gavà, perquè «*murèžan*»

MORAN(T), Moranta, Moroto

Noms valencians i mallorquins, d'origen morisc.

Són noms de llocs menors, i, encara més, NPP. El que hem oït és la pron. *mōrān* sense -t, però el DAG troba *Morant* com cogn. a Val. S. XVIII (amb grafia *Morand* [?] a Dénia, S. XVIII); i segons *AlcM* hi hauria *Morant* a 5 p., i *Moran* en altres 3, tots des de Val. cap al Sud. El que acaba de provar que no és NP d'origen cast. ni arag., és que és també nom propi de llocs de paratges rústics i muntanyencs.

A Llanera de Ranes: *Alt de mōrān* (altres: *Alt del Moran*), però també *El Moran* com a nom de tota la pda., i *Cova del Moran*: és a la r. d'Estubeny, a l'O. del Tossal Negre, i ja prop del límit amb el te. de Sallent i el de La Llosa (anotat a tots aquests pobles, XXXII, 45.21, 23, 41.20, 40, 19); i l'Alt pot ser la cota 255 o 282 de l'IGG. Altres, tots ells en llocs ben separats: *Barranc de mōrān* a Cocentaina (XXXIV, 19.20); *Assegador de mōrān* a Gandia (XXXIII, 23.24); *Hort de Moran* a Alcàsser (XXX, 197.15). *Coveta dels Mōrāns* a Bartz (XXXI, 129.28). Altrament també vaig anotar-lo com NP, o cognom arrelat localment: *Moran* a la Vila Joiosa i a Potries, *Morant* amb -t a Piles, Beniflà i Petrer.

D'altra banda hi ha formes d'aquest nom, idèntiques o semblants, amb -t, -ta, -to. Essent, quasi totes, de la mateixa regió val. Sud, o mallorquina, ens posen sobre la pista etimològica més versemblant. *Morante* no deu ser tampoc manlleu, car no sols hi ha aquells *Morant*, -and testificats pel DAG, ja en el S.XVIII, i en particular a Dénia, sinó que a Dénia jo vaig trobar aquella forma com a nom d'un paratge ben muntanyenc, en una de les zones més lliures de tota penetració castellana: *el Salt de Morānte* (XXXIII, 75.5); i en el mateix terme, també hi ha l'*Hort de mōrān* (72.8, 72.12).

En efecte tenim ja raó de sobres per creure que són formes divergents preses per l'àr. vg. *murābiṭ* 'guerrer, conquistador per la fe mahometana' [>*Almoraviṭ*], que en àr. vg. es pronunciava *murabṭ*,¹ i ha donat tot el grup de NLL del Principat, i arreu, estudiats a l'art. *Molanta / Moranta*: no els detallo ací perquè val més que l'interessat en aquest nom els vegi en aquell article; el grup *ābṭ* es canvià en